

Welkom in de kerk van Nuis.
Nuis ligt op de lange zandrug van Vredewold. Vanaf de 10^e eeuw raakte de streek permanent bewoond toen kolonisten, vermoedelijk vanuit Friesland, zich hier vestigden.

KENMERKEN Met de bouw van stenen kerken werd op het laatst van de 12e eeuw begonnen. De kerk kreeg een sprankelende romaansgotische vormgeving die voor deze streek zeldzaam is. De kerk werd opgetrokken in rode baksteen van een warme kleur, toen ze gebouwd werd begin 13e eeuw. De noord- en zuidmuur van de rechtgesloten zaalkerk worden door lisenen in drie traveeën verdeeld. Het plaatsen van grotere ramen en het dichteren van het noorder- en zuiderportaal in de middelste travee hebben een inbreuk gemaakt op de oorspronkelijke dispositie van het siermetselwerk.

Aan het pad verderop tweede rij rechts: Een dubbelgraf voor Karst Overzet en Salma (1886-1984). Salma was de Indische echtgenote van de Kapitein Karst Overzet, militair in Indië. Toen de staat Indonesië ontstond werden ze gedwongen te vertrekken. Overzet koos voor de gemeente Marum, waar hij was geboren.

Sinds 1950 is aan de westzijde plaats ingeruimd voor graven voor de Molukkers die gedwongen waren hun vaderland te verlaten en zo o.a. in Nuis in een voormalig Duits werkkamp huisvesting vonden. Aan de graven herkent men een andere rouwcultuur.

ACTIVITEITEN De kerk van Nuis wordt behalve voor kerkdiensten ook gebruikt voor concerten en exposities, georganiseerd door de Activiteitencommissie Nuis-Niebert. Voor meer informatie kunt U terecht bij onze contactpersoon. Mail naar: derkdijk@ziggo.nl

VERHUUR De kerk wordt ook verhuurd voor concerten, erediensten, lezingen, huwelijken en feesten. Voor meer informatie of een prijsopgave mail naar derkdijk@ziggo.nl

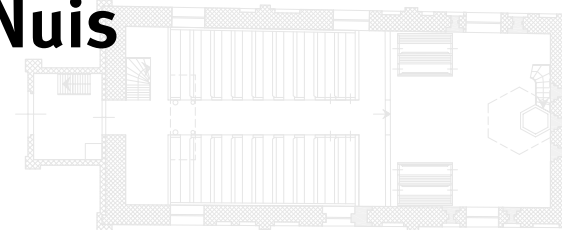
Deze informatie is samengesteld door de Activiteitencommissie Kerken Nuis-Niebert.

STICHTING OUDE
GRONINGER KERKEN

Als door een wonder is in Noord-Nederland een schat aan religieus erfgoed bewaard gebleven. De bijzondere betekenis ervan wordt in binnen- en buitenland erkend. De Stichting Oude Groninger Kerken is al meer dan 45 jaar heel succesvol met het restaureren, beheren en hergebruiken van monumentale kerken en orgels. Wij werken aan kerken en u kunt ons werk steunen door donateur te worden. Voor meer informatie kijk op www.groningerkerken.nl

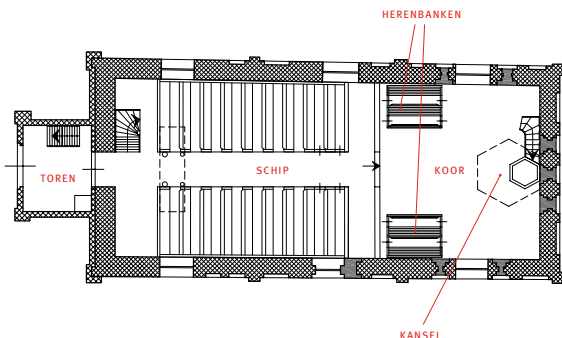

Kerk Nuis

W E L K O M

STICHTING OUDE
GRONINGER KERKEN

EXTERIEUR Toch is het grootste gedeelte van de oorspronkelijke vormgeving gaaf bewaard gebleven en is de oude structuur nog goed herkenbaar. Het meest gaaf bewaarde **metselwerk** treffen we aan in de oostgevel. Deze geveltop heeft vijf klimmende spaarvelden. In het onderste stuk treffen we eveneens spaarvelden aan waarvan de beide buitenste gevuld zijn met vlechtwerk in staand keperverband. In drie spaarvelden zijn de vensters dichtgezet. Omdat de westgevel sterk vocht doorliet, kreeg deze wand in 1890 een beklamping van machinale baksteen tegen de originele muur.

Architect T. Glastra uit Marum bouwde in 1906 een nieuw **portaal** voor de kerk en gebruikte hiervoor waalsteen i.p.v. rode Groninger baksteen. Het portaal heeft evenals de gevel aan weerszijden pilasters, bekroond met smeedijzeren ornamenten. De **klok** dateert uit 1777 en werd gegoten door J. Borchard te Enkhuizen. Het eerste **uurwerk** werd in 1879 gemaakt door de instrumentmaker H. Deutgen uit Groningen. De in 1916 wegens bouwvalligheid nieuwgebouwde toren kreeg een uurwerk van de firma Weule uit Bockenem in het Hartzgebirge.

KERK GEZIEN VANUIT HET ZUIDEN.

EEN VERGROOT VENSTER MET DAARNAAST IN EEN NIS EEN GEDICHT VENSTER. RECHTS EEN NIS MET SIERMETSELWERK.

BIJ DE RESTAURATIE VAN DE KERK TERUGGEVONDEN PISCINA MET HIERBOVEN EEN FRAGMENT VAN EEN GESCHILDERD WIJDINGSKRUIS.

INTERIEUR De kerk moet ooit in steen overwelfd zijn geweest. Daarop wijzen de muurdikte en een spoor van een gewelfaanzet aan de noordzijde van de kansel. De gotische **piscina** met geschilderde omranding aan de zuidzijde in de koorluiting werd tijdens de restauratie midden jaren tachtig ontdekt. Boven de spitsboog van deze piscina kwam een wijdingskruis voor de dag. Ook kwamen er over de volle lengte van de zuid- en noord-muur geschakelde korfbogen aan het licht. De **kansel** is laat 18e-eeuws en heeft op de kuippanelen de symbolen van de vier jaargetijden: bloei voor de lente, korenaren voor de zomer, druiven voor de herfst en schaatsen voor de winter. De **avondmaalstafel** is in Lodewijk XVI-stijl. Hij werd in 1809 gemaakt door Lieuwe Hendriks Hemminga uit Beetsterzwaag. De **herenbanken** zijn 18e-eeuws, de rest van de banken dateert uit 1863.

J. van der Blik uit Leeuwarden leverde in 1953 het eerste **pijorgel**, een instrument met zes stemmen en aangehangen pedaal. Het bevat monumentaal oud pijpwerk. Onder het orgel staat het **offerblok** dat gedeeltelijk nog uit 1779 stamt. Op het koor liggen **grafzerken** van de families Fossema, Auwema en Van Teijens, eigenaren van de Coendersborg. We treffen ook nog zerken aan van predikanten van Nuis-Niebert.

GEZICHT OP HET KOOR.

KERKHOF Kerk en kerkhof van Nuis liggen op een hoog punt van de Vredewolder zandrug. Het kerkhof was oorspronkelijk klein en alleen rond de kerk. Later is het meerdere keren uitgebreid. De graven aan de zuidzijde behoorden vroeger aan de boerderijen (niet alle) aan het Pad. Er zijn veel bijzondere grafstenen waarop we lief, maar vooral ook leed en merkwaardigheden lezen. We bekijken drie stenen.

Ten noordwesten van de kerk: Willemina Catharina Adriana Piccardt (1780-1857), weduwe van A.H. van Iddekinge 'gesneuveld in 1812 als Kapitein bij 't Fransche leger in Rusland'. Wij behoorden toen tot Frankrijk en waren in het Franse leger dienstplichtig. Van Iddekinge werd ver van vrouw en kinderen het slachtoffer van de mislukte poging van Napoleon Rusland te veroveren.

Aan het tegelpad na tweede zijpad rechts: Adrianus Cornelis van Osta, overleden 1944. Een katholiek graf op een hervormd kerkhof. Van Osta was evacué uit de omgeving van Arnhem en is tijdens zijn verblijf in Nuis overleden. Door de oorlogsomstandigheden moest de begrafenis noodgedwongen in Nuis plaatsvinden.

IN DE KERK HANGEN TWAALF RUITVORMIGE ROUWBORDEN, GEMAAKT VOOR LEDEN VAN DE FAMILIES VAN TEIJENS EN VAN FOCKENS. ZE KOMEN UIT DE KERK VAN BEETSTERZWAAG.

ZUIDGEVEL MET GRAFFALLEN VAN BELGISCH HARDSTEEN.